

בעניני שבועות ויום טוב - שיעור 659**I. בעניני שבועות ויום טוב**

(א) יש שנוהגים למנוע מתשמיש המטה ג' ימים קודם יום שבועות סמך למה שכתב והיו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה מיהו לפי דברי האר"י ז"ל אינו אסור הזיווג רק לילי שבועות אם לא בליל טבילתה אבל למי שיצרו תוקפו ובא לידי הרהור שרי אפילו בליל ראשון (כף החיים תל"ד - י"ד) וחוזר אח"כ ללימודו בבית המדרש או יפסיק מלימודו כשעה לפני אור היום (נטעי גבריאל דף ק"צ)

(ב) נשים לא יאמרו סדר תיקון ליל שבועות כי הלומדים נחשבין שושבינין להקב"ה ואין ראוי להשתמש במעלה זו רק הזכרים (רב פעלים הובא בנטעי גבריאל דף קי"ז) אמנם הנשים הנוהגין לספור העומר יכולות לומר התנ"ך או דבר אחר (כף החיים תל"ד - ס)

(ג) מי שרוצה לחזור ממנהג להיות ער בליל שבועות צריך התרת נדרים לפני שלשה ואם אינו רוצה להיות ער רק בשנה זו אין צריך התרה (שו"ת זרע אמת ח - ט"ה)

(ד) הנוהג בשעת הלימוד לשתות כוסות משקה במשך הלילה יש אומרים (אכן העוזר) שנכון לכיין בתחילת השתיה לפטור הברכה כל זמן שלא הסיח דעתו ואינו עובר שיעור עיכול כמו בד' כוסות ליל פסח מ"מ אפשר יותר טוב לכיין לשתות רק כוס אחד ולברך עליה בכל פעם תחלה וסוף (בה"ל ק"ט - ד"ה אחר) וד' כוסות שאני דהם שתיית מצוה ואפשר יש עצה למצוץ מתיקה בינתיים

(ה) ההולך לישן מעט לפני עלות השחר ואפשר שעד שישישן יעלה עלות השחר לא יברך ברכת המפיל אבל קריאת שמע יאמר ועיין בה"ל (הל"ט - ד"ה סמוך)

(ו) מי שילך לישן אחר עלות השחר יש לו לקרות קריאת שמע של שחרית בתנאי ויכוין אם לא יעבור זמן ק"ש כשיקרא עוד פעם אינו מכוין לצאת בקריאה הקודם ואין סומכין על העמדת שומר דקריאת שמע מן התורה

(ז) מי שהיה ישן ביום ובלילה שלאחריו היה ניעור כל הלילה לכו"ע צריך לברך ברכת התורה (מ"ב מ"ז - כ"ח כרעק"א) ועוד אם יכוון ביום שלפניו בשעת ברכת התורה שאינו רוצה לפטור עצמו רק עד יום המחרת אז יוכל לברך (שו"ת קרן לדוד נ"ט) וה"ה בברכת אלקי נשמה ויש לצרף לכל זה הפוסקים דכניעור כל הלילה צריך לברך

(ח) לענין הדלקת הנרות לנשים בליל שבועות אם צריך דוקא בלילה משום תמימות עיין בספר פסקי תשובות (תל"ד - ז) דאפילו לנשים אלו שמדליקות בכל יו"ט מבעוד יום מ"מ בליל שבועות ידליקו אחר צאת הכוכבים כי כיון שנהגו הנשים לברך שהחיינו בשעת הדלקת נרות הרי הן מקבלות קדושת עיצומו של יום וכקידוש הוא (לוח ארץ ישראל להגרי"מ טיקווינסקי) אבל הדלקת נרות בשאר יום טוב תלוי במחלוקת הראשונים שיטת בעל המאור והמאירי (שם כ"ג) דס"ל שידליקו בלילה ושיטת הרמב"ם (ב - ה) שידליקו מבעו"י ואולי משום דגם ביו"ט שני מותר להדליק נרות סמוך לחשיכה משום שיש בו הנאה וטעם המאירי שלא יטעו להדליק ביו"ט שני מבעו"י או כדי לציין שעיקר הדלקת הנר הוא משום סעודה

(ט) אפיית מזונות חלבי בתנור בשרי שאינו בן יומו (שו"ע י"ד ז"ז - ח) עיין באג"מ (ח - מ' וס' וצו"ד ג - סימן י) דאין להתיר לבשל תבשיל בשר ותבשיל חלב מגולין אף בזה אחר זה לזמן מרובה אם הזיע המחבת משניהם וכדיעבד כיון שהוא ספק אם הזיע כלל אין לאסור אם היה אחר המעל"ע דהבליעה היא נו"ט לפגם ועל הבעין יש ספק ספיקא להתירא שמא לא היה זיעה כלל ואף אם היה זיעה שמא נפלו רק טפות שאיכא ששים נגדם ועוד באוכלין יבשים ממש אין מזיעים וברור שהוא מותר ולמעשה בודאי הזיעו יש להחמיר אבל בסתמא אין לחוש לשמא הזיעו בדברים יבשים ומותר בזה אחר זה וצ"ע (ועיין בבדי השלחן ז"ז - צ"א - צ"ב - צ"ג - צ"ד - צ"ה)

(י) בענין אמירת סדר הלימוד הנקבע בתיקון ליל שבועות עיין בשו"ת יחודה דעת (ג - ל"ג) דמקורו מזהר הקודש ומכתבי האר"י ז"ל דטוב לקבוע לימוד זה ברבים כי כל ביה עשרה שכינתא שריא עליהם אולם השבות יעקב כתב דכל אחד ואחד לומד כחפצו ביחידות כי עיקר התיקון שבועות לא נתקן אלא לעמי הארץ איברא מנהג הגר"א מוילנא ללמוד התיקון שבועות ועיין שם במעשה שהיה בבית המדרש של הגר"א בהמגיד מדובנא ולמעשה כבר אמרו חז"ל שאין אדם לומד אלא במקום שלבו חפץ (עבודה זרה י"ט) מ"מ לא ישנה מנהג המקום כמו שאמרו חז"ל לא מקרא בין השונים משנה ולא שונה משנה בין הקוראים מקרא כללו של דבר אל ישנה אדם ממנהג הבריות והנעורים כל הלילה ועוסקים

כתורה מוכטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק ובענין חינוך הכנים הכל תלוי ברצונו
וחרירתו ובריאתו והבית יוסף למד גם כליל ב' וגם הנשים יכולין לימוד תנ"ך (כה"ח אות ח)

Removal of wax from candle holders on יום טוב to put new candles in the holders (א)

שרי בסכין שהוא כלי שמלאכתו להתיר וגם ע"י כלי שמלאכתו לאיסור מותר דהרי לצורך
גופו ומקומו שרי וזה נקרא טלטול מן הצד לצורך דבר המותר ורק בעץ אסור דמוקצה
מחמת גופו הוא וצ"ע אם בכלי שמלאכתו לאיסור מותר לכתחלה ואם כן אין צריך ליקח
דוקא סכין ואפילו במברג (screwdriver) מותר (שו"ת באר משה ח - ק"ל) ועיין במ"ב
(ש"ח - סק"ז) דדוקא בשאין לו כלי היתר לתשמיש זה דאל"ה אין לו להשתמש בכלי זה
וכ"כ השו"ת שבט הלוי (ח - ק"ז) וע"ע בקצות השלחן (ק"ח - סק"ד) שלצורך גופו ומקומו
מותר לכתחלה. ויש שחששו לאיסור ממחק ותיקון מנא כמו שנתבאר בסימן (ש"מ - ג)
כבה"ל (ד"ה "שעל הקלף") ורובו אינם חוששים לזה משום שדרכו בכך ועיין באג"מ
(ד - מ - אות ט) "דאם הוא דבר המצוי אין זה ענין קלקול ותיקון"

Using floating wicks יש אומרים שאסור להכניס הפתילות צפות עיין בשיעור 653 (ד- II)

אם יש חיוב לאכול מאכלי בשר ביום טוב ושבת עיין ברמב"ם (יוס טו ו - י"א - י"ח)

דכתב לאנשים אין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין והקשה על זה הבית יוסף (תקכ"ט)
מפסחים (ק"ט). דעכשיו שאין בית המקדש קיים אין שמחה אלא ביין שנאמר ויין ישמח
לבב אנוש ותירץ הים של שלמה (צ"ה - ס"ג) דעכשיו אינו יוצא ידי חובת שמחה
אלא כשישתה יין גם כן ועיין בהר"ן (רי"ג פ"ק ד' זס"ה) שלא אמרו אין שמחה אלא בבשר
אלא למצוה מן המוכרח וגם השאגת אריה (סימן ס"ה) כתב דשמחה נוגהת מן התורה גם
בזמן הזה אפילו בשאר שמחות חוץ מן בשר חולין והשו"ע הרב (תקכ"ט - ז) כתב שאין
חיוב לאכול בשר ביום טוב מ"מ יש מצוה קיומית וכ"כ המ"ב (תקכ"ט - סק"ח) לענין שבת
כתב המחבר (ר"ג - ז) דירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו וזה דעת הרמב"ם (פ"ק ל - י)
דאכילת בשר ושתיית יין בשבת עונג הוא לו וכ"כ הקיצור שלחן ערוך (ט"ז - ז) ועיין
בשו"ת בית יעקב (ט"ג) דאכילת בשר הוא מהדין תורה והובא זה בספר שערים מצויינים
בהלכה (ט"ז - ט"ג) ועוד הביא בשם רבינו יונה (צ"ה ר"ג פ"ג) דאין חיוב לאכול בשר בשבת
איברא בראבי"ה (הלכות תענית תתפ"ח) כתב דמותר לאכול בשר עוף בסעודה המפסקת
מפני שאין בו שמחה ואין שם בשר עליו וביר"ד (סימן רי"ז - ח) משמע דדגים בכלל בשר
למעשה - טוב לאכול דוקא בשר בכל סעודות יום טוב ועיקר סעודות שבת שיש אומרים
שהיא מן התורה אבל המקילים בזה יש על מי לסמוך ואין משנה מנהג המקום ולעשות מחלוקת

להעמיד ענפי אילן בבית הכנסת ובבתים עיין ברמ"א (ת"ד - ג) שכתב שנוהגים

לשטוח עשבים בכתי הכנסת ובבתים בחג השבועות זכר לשמחת מתן תורה הטעם לזה כדי
להזכיר מה ששנינו בראש השנה (ט"ז) שבחג השבועות נידונים על פירות האילן (מג"א ש"ס)
עיין בדעת תורה (ת"ד - ג) שפסק כהרמ"א וכהמג"א אמנם האג"מ (י"ד ז - ח"ה - ה) כתב עליו
שדבריו אינם כלום והכריע כהגר"א וכ"כ הערוך השלחן כהגר"א ועבד כמר עבד

עיתון של נכרי שמנוי לשבת יש לאסור שנעשה מלאכת הוצאה בשבילו אמנם

אולי ביו"ט אין לאסור שהמרכה בהדפסה ליהודים חשיב רק כגרמא ועוד כל דפריש
מרובא פריש ועוד שמדפיסים עיתונים הרבה יותר מהכמות הדרושה וביום טוב אין
איסור הוצאה אם בא מבתוך התחום וטוב להחמיר

להעמיד נר נשמה ערב שבועות שידליק 48 שעות ליזכור כדי שלא יעבור על חשש

נר בטלה לכאורה אין זה מנהג ישראל ואבאר

הקדמת זמן התפילה בלילי שבועות עיין בשו"ת התעוררות תשובה (ג - ר"ז) כתב

דדין תמימות מקיים עד זמן קבלת תוספות יו"ט שגם ביו"ט מצוה להוסיף מחול על הקודש
לכן יכול להתפלל ולקדש קודם הלילה והמנהג שלא להתפלל קודם צאת משום דנוהג
שאינם ישינם כל הלילה ואם יתפללו קודם הלילה צריכים לחזור ולקרוא ק"ש וכיון שאינם
קוראים בלילה זה ק"ש שעל המטה חיישינן שישכחו מלקרוא ק"ש בזמנו וכן כתב הליקוטי
מהרי"ח וטעם זה שייך רק בליל ראשון ולא בשני ואין לומר דיש להחמיר גם בליל שני
משום זלזול יום טוב שני דזלזול שייך רק על מצות ואיסורי החג ולא על תמימות שאינו
דין בהחג עצמו וגם אין זלזול יום טוב ראשון דבקיודש אין מפסיק קדושה כהבדלה ואבאר

אין לומר הפסוק שבע שבתות תמימות תהיינה בתוך נוסח לשם יחוד כליל מ"ט לעומר

דשוב לא יוכל אחר כך לחזור ולמנות בברכה (כ"ה החיים תפ"ט - ז) ויש חולקין ואבאר

II. ההשקפות לעניני שבועות עיין בשיעור 390 (III)

נפסם ללילי נשמות אלה אורי ר' אלעזר ליפא ב"ר יעקב אריב' ע"ה אלא אורתי האשה רחל ב"ר גרשון חנוך הענין הכפן ע"ה